

Հ. ՏԱՐԻՍ Ե. ՏԱՐԻՍ Ամեն առափուռ պահեք ընդ իր թերթի սեփական հասցեին Տնօրեն — Խմբագիր՝ Հ. Ա. Կ. Ա. Ս. Զեյնուաբադում ձեռագրերը չեն վերադարձվիր Թիի 10 (848)

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԸ ԱՌԹԻԻ

Մեկ քանի օրեն կը լրանայ Լիբանանայ Ուսումնական Ուղղորդող մեկ որոշումին պայմանագրով, ըստ որում ամեն անոնք որ ցարդ առանց վկայականի կը պաշտօնավարեն զանազան ազգային վարժա- րաններու մէջ, պարտին ըննութեան ենթարկուիլ ու պահանջուած ձեռնհասութիւնը ցոյց տալէ վերջ՝ ստանալ ուսուցչի վկայական. այս որոշման չնեթարկուողներ կը կորսնցնեն յառաջիկային ուսուցչու- թիւն ընելու իրաւունքը:

Հարցը պարզ է ու յստակ. Առաջին անգամը կը տեսնուի որ Ուսումնական Ուղղորդող Կոմիտէի անդամները ունենցին է մաքրագործել մեր վարժարանները առանց վկայականի պաշտօնավարող համակ ուսուցիչներէ. ասոր համար ընտրած է մասնախումբ մը որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ ըննութեան ենթարկել ուսուցիչները զանազան ձևերով մէջ, ու տեղեկացնել արդիւնքը իր գործին:

Բայց երբ հարցին կը մտնե՞ք հանգամանօրէն ու կ'ենթարկենք զայն լուրջ ու հիմնական ըննութեան, կը գտնենք որ տրուած որոշումը արդիւնք է հապաքելի մը, ու ոչ միայն Ապրիլի մէջ անհրա- կանալի, (ինչպէս կասկածներ յայտնած էր արդէն մեր աշխատակիցը Ա. Ա. իր երկու յօդուածներու ընթացքին) այլ յատկապէս իր կասկածելի անոր իրականացումը:

Հիմնաւորները մեր տեսակէտը. նախ, ինչպէս զիտել տրուեցաւ, պէտք է որ ըննելի թեկնածուներու համար Ուսումնական Ուղղորդող Կոմիտէի մասնախումբը և յստակ ծրարէր, որով հետեւ փաստ է որ մէկէ աւելի աստիճաններ կան ուսուցչու- թեան համար, ու չափէ դուրս բարձր նոյն իսկ ուսման մէն մի ձևերը: Ընթացական պէտք է գիտնայ և պարզ ու յստակօրէն, օրինակ, թէ օգնական ուսուցչի վկայական մը ձեռք ձգելու համար ի՞նչ հարցումներու պէտք է պատասխանէ: Արդէն իր վկայական չունե- նալը ապացոյց է, որ ան ցարդ չէ հետաքրքրուած այդ խնդրով:

Կարժէ ուրեմն զիտելու անոր գործը, մանրամասնուած հարցարա- նով մը, որուն յարակից զբերու գուցակ մը շատ բան պիտի պարզէ, որմէ մեծապէս պիտի կրնար օգտուիլ թեկնածուն: Այս դրութիւնը ըն- դունուած է քիչ մը ամէն կողմ, ու զանազան աստիճան վկայականի համար, Այսպէս հովանաւորող պետութեան կրթական սպասարկութիւնը ի յառաջագունէ հրատարակած է յատուկ տետրակներ, սկսած պարզ certificat-détudest մինչև brevelet élémentaire, մինչև baccalauréat, ու ըննութեան մտնել փափաքող թեկնածուներ համաձայն իրենց ստանալիք վկայականին՝ կը պարտաւորուին նախօրէք ու կը ներկա- յանան ըննելի մարմինն: Այս պարագային ըննելի ու ըննելի, գիտնել իրենց վերապահուած իրաւասութեանց ու պարտքի սահմանները: Բայց այս յատուկութիւնը չենք նշմարել մեր ներկայ պարագային: Պաշտօնի վրայ գտնուող ուսուցչական վկայականէ զուրկ կարգ մը ուսուցիչ-ուսուցչուհիներ սկզբունքով տրամադիր ըննութեան մտնե- լու, սակայն կը մերժեն Ապրիլին պատասխանել եղած կոչին, պարզ այն պատճառով, որ իրենց յայտնի չէ թէ ի՞նչ բան պիտի հարցուի իրենց:

Կ'ենթադրենք որ նման պայմաններով ըննութիւն մը աւնուակցն ապարդիւն պիտի ըլլար:

Կայ և կարեւոր պարագայ մը, որ զանց առնուած է: Մեր աշխա- ատակիցը հարեւա՛ցիօրէն մատնանշած էր զայն, բայց մենք կը փա- փաքինք որ ան դառնայ փորձաւար վարուան թեկնածուներու ընտ- րութեան: Ատեղիկ ուսուցիչներու մանկավարժական փորձառութեան խնդիրն է:

Մենք կ'սպասէինք որ Ուսումնական Ուղղորդող, որուն ներկայ ան- զամներէն շատերը քիչ մը ուսուցչութեան համը տեսած են, ուժ տալին այս կէտին, վասնզի, կայ դեռ ուսուցչին մտաւոր պատրաս- տութիւնէն, անոր համարած ուսումնական ծանօթութիւններու գու- տարէն վեր բան մը, որ կը ընդունէ իրական դաստիարակչի, ամբիկա մանկավարժական փորձառութեան, օգտուած բարոյական կ'ընթանք բարձր հեղինակութիւնն է: Անս թէ ինչու պէտք է մերժել բոլոր բարձր հեղինակութիւնները, որոնք կրնան երկրորդական կրթութիւն մը տեսած ըլլալ կամ մասնակի աշխատութիւններով ու ճիշդօրով այդ կամ աւելի բարձր մտաւորական աստիճանի մը հասած ըլլալ, բայց չունենալ տարրական ծանօթութիւն մանկավարժական խնդիրներու վերաբերմամբ:

Եթէ ցարդ մեր կրթական հաստատութիւններու ցաւը եղած է պահանջուած իրական հմտութեան թափուր շատ մը ուսուցիչներու պահանջան, չլուսանք, որ իրենց կարգին չեն դադրած պալար մը ըլ- լալէ: Նաև անոնք, — իրաւաբան, դեղագործ ու նոյն իսկ բժիշկ, — զրինք համարձակ, — որ մուտք գործած են ասպարէզէ մը ներս, որը բոլոր միւս ասպարէզներուն պէս ու աւելի, նուիրական է, ունի իր օգտուած արտադրութիւնները, և մասնագիտական պահանջները նոյնպէս: Պարզ է, որ հակառակ իր փափաքին, Ուսումնական Ուղղորդող պիտի չկրնայ բուժել վերջը արմատէն: Կը խորհինք թէ հապաքել այս կար- ճութեան վարժարանները, որոնք օգտուած են նոյնիսկ ինչ ինչ բանաստեղծական հաստատութեան, որոնցմէ մաս մը հրատարակուած են, զէնքէս Ամսօրեայի, մեծ մաս մ'ալ մնացած են անտիպ: Օրական որոշ էր մասնակիցը որ յառաջացուած էր արհիպի զոր ճարտարութեամբ ալ կը նուազէր: Լեզուներու իր հմտութիւնը

Հ. ՅԱԿՈՒՐՈՍ Վ. ՏԱԶԵԱՆ (1866—1933)

Հանձարներու ծնունդը՝ դարերու ծնունդ կոչուած է, և որքան ճշմարիտ: Հ. Տաչեան ծնունդ մըն էր՝ որ բազմ- կողմանի հմտութեամբ՝ թերեւս աս- շինն է մեր ամբողջ հայ պատմութեան մէջ. միայն որ որ իր եզակի հանձ- արով պատկառանք կ'ազդէր նաև եւրո- պացի գիտնականներուն: Այս սեռ անձնուորութիւնն է՝ որ կը կորսնցնէր հայ ազգը փեայ. 3ին՝ երբ աղիտակեր օրաի կաթուած մը իր գոնէ կ'ընէր զանիկայ, Դարերու ծը- յունդները սակայն՝ դարեր կ'ապրին: Մեծու Հ. Տաչեան, բայց կը մեծնի՝ արդեօք այն յիշատակը՝ որ թողուց իր բողմամբու գրական գործերով, այն համար որ արածուեցաւ նոյն իսկ Եւրոպայի գիտնականներու մեծ շքանա- կի մը մէջ. Եթէ կը թաղուի՝ ճառ- գոյթը՝ կ'ըսէր Պետրոս Գուրբան՝ այս- պիտի մեծ մաքրու համար: Եւ յիշուի՝ այս բանասիրութեան կամ մշակոյթի պատմութեան մէջ ոչ ոք ճառագայթ մը միայն՝ այլ ինքնին Աւստրալիա մըն է, ինչ- պէս արտայայտուած էր գերմանացի փրօֆէսոր մը (1895ին):

Տեսնենք համարձակ անոր կեանքն ու գրական հսկայ գործունէութիւնը: Հ. Տաչեան ծնած է 1866 հոկտ. 25 ին Արթուրի գիւղը (Կարսոյ մերձ): Մա- ճի տարրական կրթութիւնը կ'ստանայ իր ծննդավայրի ծիսական դպրոցը: Իր- բեւ մասնակի աչքի հիւանդութեան մը հետեւանով կը զրկուի քանի մը ամիս անստղութիւնէ: Ազատելով այս՝ վասնզի՝ ծնողաց ու խորն համարած 1880ին կը զրկուի Կ. Պոլսի, Վիեննական Միթիթարեանց վարժարանը և ապա Վիեննա Միթիթար- անց Թարգի: 9 տարի ուսումնական յրկուր յարցումներու անցանքէ ետք՝ 1889, դեկտ. 25ին քահանայ կը ձեռնա- ղերուի: 1893ին գիտական ճարտարութիւնը կը ընթացնէ Վիեննայի և Պրիւսիայի, 1898 ին կ'ընթացնէ Կ. Պոլսի և Իզմիր, 1911ին կ'աւելի իր հայրենիքը և 1912ին կը գտնուի Վիեննա՝ ուր կը մնայ մինչև իր մահը:

68 տարի ապրեցաւ Հ. Տաչեան, 45 տարի գործող գրական ասպարէզին վը- րայ և այնպիսի բեղմնաւոր գործունէ- թիւնները մը ցոյց տուաւ, որոնցմէ ոչ հայր միայն՝ այլ նաև եւրոպացի գա- ւանդներ եզակի հանձար:

Նա համայնագէտ էր, հաւատարակաւ պատմագէտ, աշխարհագէտ, երկրաբու, հնագէտ, լեզուագէտ՝ բայց մասնաւոր հայագէտ էր: Արգի գիտութիւնն ու գեղարուեստն ալ չէին վրիպած իր ուշադրութիւնէն: Լուսանկարչութիւնն ու երկրաբանու- թիւնը՝ որոնցով երկար տարիներ ըզ- րաղած էր՝ առաջնորդած էին զինք թիմագիտութեան: Գեղարուեստի ճը- յարած օրինակն ու ընկալածան էր, կը սիրեր ամէնէն աւելի երթո՛ւթութիւնն ու բանաստեղծութիւնը, պատանկութի- ւան տարիները արագորած էր նոյնիսկ ինչ ինչ բանաստեղծական հաստատութեան, որոնցմէ մաս մը հրատարակուած են, զէնքէս Ամսօրեայի, մեծ մաս մ'ալ մնացած են անտիպ: Օրական որոշ էր մասնակիցը որ յառաջացուած էր արհիպի զոր ճարտարութեամբ ալ կը նուազէր: Լեզուներու իր հմտութիւնը

նուրթնէն, ազատելու և երկրորդ պիտի առի՞թ տայ Ուսումնական Ուղղորդողն նոյնպէս, կազմելու հիմնական ծրագիր մը ըննելի ճիւ- ղերու, իրենց ստորաբաժաններով եւ աստիճաններով: Ու հոս, կ'արժէ վեր առնել մտադրութեան տրուած կարեւորա- գոյն ազգակ մը, որ կը հանդիսանայ Լիբանանայ Երկսեռ Ուսուցչա- կան Միութիւնը, որ իր մէջ կը հաշուէ տեղական լաւագոյն ու պատրաստուած շատ մը դաստիարակչներ, որոնք պիտի կրնային ու- ռանձնապէս օգտակար հանդիսանալ կրթական ասպարէզին համակա- ուսուցիչներու... թէկուզ անոնք ունենային իրենց անհատական մէջ երկրոր- րական վարժարան վկայական, որ ներկայ պարագային պիտի բաւա- րարէր Գինիլ Մարմնի անդամները, (որոնց մէջ, խօսքը մէջլերնիս, կան դեռ լրիւ երկրորդական վարժարան մը չհաւարտող անոններն ալ): Բայց այս մասին յարկու ի՛նչով:

ՎԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ԱՅՍՕՐ ԱՆ 24ԵՐՋԱՅԱԻ

ԻՍՐԱԻԼԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԴՊՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՅԱՐՈՒՑՆԸ

Իժբաղգաբար յիշականցաւ երէկ մեր նախաստաթիւնը եւ գործադուր կը շարունակուի զեռ այսօր: Ինչպէս գրած էինք, Կարտի ընկերութիւնները իրենց եզրիցստի կեդրոնէն հրահանգ կ'սպասէին 10 գանձակաւի գեղը ընդունելու հա- մար, առանց որու կարելի չէր ըլլար գործադուր լիարժեք: Իժբաղ- ցաբար, երէկ եեկոյ եկող հեռագիրը վերջապէս հանգամանի մը չու- նէր եւ կը հարուցուէր որ յեռ սուսմանիտրեթան պիտի հեռագր- ուի իրենց վիճուր: Այժմ կ'սպասուի եզրիցստէն հասնելի վերջնա- կան հեռագրին: Եթէ միջակաւ ըլլայ պատասխանը նոր բարցութիւն- ներ պիտի սեղծուին: Եւ եթէ նիւզ է եղած ստանալնութիւնը, իբր- թէ կառավարութիւնը հրատարակ է իր խոստումներէն, այն պատճա- րաւ որ վարչիւնը երէկ չեն վերջացուած գործադուրը, հակառակ Ն. Վ. Հանրապետեան նախագահի հրամանին: Այդ բոլոր սակայն, երբեք չեն փոխած վարչիւնը զիրքը եւ անոնք միաձայնութեամբ կը մնան իրենց պահանջներուն եւ որոշու- մաններուն վրայ: Նոյն իսկ կարգ մը օրջաններուն մէջ աշխատանքներ թափուած են բաժանման ենթակիտ գանձով, սակայն չէ յաշո- ւուած:

ՎԿԱՆՈՒԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱՍԻՄԻԼՅԱՆԵՐԸ

Բ. Գօմիսէր պ. Բոնաս, պատասխանելով վանաւկաններուն, յայտնած է որ իրեն ներկայացուած տեղեկագիրը յանձնու է սնեցա- կան յանձնարարութիւնն ֆինոթեան համար: Յաւանական էր արտա- ընթացիկ, պ. Բոնաս խոսեցած է հրաւրել վանաւկաններու պատ- ուիրակութիւնը եւ յայտնել անոր իր կարգադրութիւնները: Որով օրն- ցեստական յանձնարարութիւնն արդիւնէն կախում ունի լսող- լին լուծումը:

ՍՏԱՆԱԿ ԿԱԿՈՒՄԻՆԻ ԴՊՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՅՈՒՄ ՄԵՉ

Կարգը փակուած կէս ժամ վարչակազմի հրահանգով:— Ծնողները դպրոցի բանասիր կը յանձնեն ուսուցչութեան: (Մասնաւոր թիթակցութիւն) Դասակազմ, 16 Մարտ 1933

Այս առտու, մամը 7-30ին, Ազգ. Ա. Ոսկերիկայի շրջափակը թատրոն եղաւ: Ժողովրդական ցոյցի մը ընդգծման վար- չազու Առաջնորդի մը և անոր արտա- նայնութեան, որոնք հոս ծանօթ են վը- րչական ժողով և հոգաբարձութիւնն ու նուններով: Այս առտու, մամ 150 ծնողներ հա- ւաքուած իրենց արդար վրդովումն ու զարդով պոստիկն՝ իրեն թարգման- համաժողովրդական կուսակուած զըժ- գոնութեան, այսպէս սասած, Առաջնոր- ձնորդին եւ իր զմայն հոգաբարձու- թեան: Ընդհրը մ'այ է:

Այս տարուան ուսուցիչները, որոնք նախորդ վարչակազմի հրահանգով գործի ձեռնարկուած են և կը շարունակեն իրենց գործը հինգուկէս ուսուցչութիւնը կը կար- կարծան անքի փուշներն են ներկայ հո- գաբարձութեան, որուն մաս կը կազմեն կարծու ար- օգէտ, անգրագէտ աղաք, արուած ըլլալով որ բանգէտ, լուրջ ու գիտակից անդամները գրեթէ երկու ա- միսէ ի վեր քաշուած են անկէ: Հոգա- բարձութիւնը գործի սկսած օրէն (նոր քաւարի) իրեն սկզբունք ըրու ո'չ թէ հատոյթի ազդուութեան մասին մտածել զարգացական պիտուէն հաստատակալու- ղի մտածել միայն եւ միայն ուսուցիչ- ներք ճարտար, տեղեկագրականներն և բարեկամներ հրահանգու: Աւելին ա- մսէն ճիշ թափեց ուսուցչութիւնը թի- րակա ընել իր վրէժնորդական զգացում- ներուն յագուրդ առաւ, առով վրիպե- թաւ ըլլալու համար զայն ընտրող վար- չականը:

Կարգ մը մտազրուութիւններ ի գերեւ ելան՝ հոգաբարձութեան ռոնց ընդդի- մութեամբ և վարձանանց ներկայ- ցումով, որ պարտաւորեցաւ և բն- մտազրուութեան Ուսուցչական կազմին կողմ- մէջ Այդ նպատակներէն առաջինը եւ մեծագոյնը ուսուցչիներու սարթու- յանդերուն վրայ առաջարկուելիք 0 | 0 15 ղեզնէ կը: Դպրոցական տարիչներ

(Շար. Ա. ԿԳԻ Ի. սխմակն)

Տաշեանի մէջ սեփ գրուած գործընկերները...

3.— Ուսումն ցատկան հայերէն լեզուի...

Մասնակցութեան անունով միայն կը յիշենք...

Գերմաներէն լեզուի գրքերէն «Zur Abgar-Sage»...

Հայերէն լեզուի գրքերէն մասնակցութեան...

Գրականութեան այս սեփ մարդը առաջին...

Բայց գիտական վեճերու մասնակցանքը...

Կալուածները որով, երբ մէկ կողմէ հայերէն...

ԹԻԻՐՔԻԱ ԻՆՉՈՒՒ ՄԱՍՆԱԿՑԵՑԱԻ ԸՆԴՆԱՆՈՒՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ

ՍԱԽՏ ՀԱԼԻՍԻ ԵՒ ԹԱԼԱՍԹԻ ԴԱՅԻՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆԵՐԸ

ՀԱՎԿԻՏ ՊԵՅԻ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ճակատ պէջ կը շարունակէ իր բացատրութիւնները...

Յիսուս պիտի ներկայացնէ այդ օրերուն մեր ունեցած յարաբերութիւնները...

Յիսուսը ի հարկէ, որովհետեւ գերմաներէն շարունակ կը պնդէ...

Յիսուսը որովհետեւ ինքնին իր անհատականութեան...

Ինչպէս որ Պաղատիոսը իր կատարման մասին...

Յիսուսը որովհետեւ ինքնին իր անհատականութեան...

ՀԳՈՅ

ՋՈՒՅԵՐԻՈՅ ՎԱՅՈՑ ԲԱՐԵՎԱՍ ԻՆԿՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՆՈՐ ԿՈՐՈՒՆԵՆԻՍՏԻՆԻՆԻ ՊԵՅՄՈՒԹԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԵՋ

Աղագարի ընկերացողները յաճախ կարգադրած են...

Արդէն մէկուկէս աստիճանի վեր կատարած է...

Հեռակարգ մեր պալատներէն զատ զանազան...

Յիսուսը որովհետեւ ինքնին իր անհատականութեան...

Երբ պալատներէն մերժողական պատասխան եկաւ...

Եւ այդ միջոցին, մեր պատերազմի կողմնակից...

Եւ այդ միջոցին, մեր պատերազմի կողմնակից...

Իստակից ղեկավարներու հետ բանակցութիւններ...

ՀԳՈՅ

ՊԵՔԹՄԱՆԻ ԿՆԵՐԱԹՆԵՐԸ

Պապ, գլուխը մ. գերը ճեփ մերմակ կտրած են...

Մարդ մը, որ իր կնոջը ղեկավարէր, կ'երթայ...

Պապ, այսպէս երկուք միասին ուր կ'երթայ...

Հարուստ, բայց չափազանց ցոլեղ ու հարուստ...

Պեքթմաշի մը, մարդուն այս անապատներէն...

Տէր իմ, այդ կնոջից մասնակցութեան հետ...

Ստանկերու ճաշին վարձուհիի եւ սպասարկողի...

Պեքթմաշի մը, մարդուն այս անապատներէն...

Տէր իմ, այդ կնոջից մասնակցութեան հետ...

Ստանկերու ճաշին վարձուհիի եւ սպասարկողի...

ԳՐՈՒԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ԳՐՈՒԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ՍԱԽՏ ՀԱԼԻՍԻ ԵՒ ԹԱԼԱՍԹԻ ԴԱՅԻՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆԵՐԸ

ՋՈՒՅԵՐԻՈՅ ՎԱՅՈՑ ԲԱՐԵՎԱՍ ԻՆԿՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՆՈՐ ԿՈՐՈՒՆԵՆԻՍՏԻՆԻՆԻ ՊԵՅՄՈՒԹԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԵՋ

ՊԵՔԹՄԱՆԻ ԿՆԵՐԱԹՆԵՐԸ

